

Triail Phíolótach MDLI-G

Dearbhú maidir le Cosaint Sonraí – Eolas do Dhaltaí, Tuismitheoirí agus Múinteoirí

Eolas maidir le Triail Phíolótach MDLI-G

Tá triail litearthachta nua trí Ghaeilge á forbairt do dhaltaí atá ag freastal ar scoileanna Lán-Ghaeilge agus Gaeltachta. An t-ainm atá ar an triail seo ná an MDLI-G (*Measúnú agus Diagnóisic Litearthachta don Iar-bhunscoil – Gaeilge*). Tá an triail seo á forbairt ag an tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (SNSO) agus ag an bhForas Taighde ar Oideachas (FTO).

Mar chuid den obair seo, caithfimid ceisteanna na trialach a phíolótú le líon mór daltaí i scoileanna ar fud na tíre. Is é an sprioc atá againn ná a fhiosrú an bhfuil na ceisteanna ag ‘feidhmiú’ mar a bhí beartaithe againn. Agus an triail phíolótach thart, déantar anailís ar na sonraí le fáil amach an bhfuil ceisteanna na trialach róchasta, rófhurasta, agus an dtugann siad eolas úsáideach dúinn nó nach dtugann. Taobh leis sin, déanaimid iniúchadh ar na cúiseanna a bheadh ag baint le cé chomh maith is a éiríonn le daltaí ar cheisteanna faoi leith den triail agus ar chodanna den triail cuir i gcás litriú, léamhthuiscint nó léamh focal.

Ainm agus sonraí teagmhála an rialtóra:

An Foras Taighde ar Oideachas
Campas Choláiste Phádraig, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath
Bóthar Dhroim Conrach Uachtarach
Baile Átha Cliath 9
Éire
Teileafón: +353 1 837 3789
Ríomhphost: development@erc.ie

Ar cén chúis a dhéantar sonraí a bhailiú agus a phróiseáil?

Tá an bailiú agus próiseáil sonraí riachtanach má táthar chun cloí le hoibleagáid dhlíthiúil a bhfuil an rialtóir faoina réir (RGCS Airteagal 6.1c). Sa chás seo, tá feidhm reachtúil ag an bhForas seirbhís tacaíochta measúnaithe a sholáthar do scoileanna agus tá forbairt an MDLI-G mar chuid den tseirbhís sin. (Tá Ordú Bunaithe an Fhorais, ina leagtar amach feidhmeanna an fhorais mar chomhlacht reachtúil, le léamh ar <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/si/392/made/en/print>).

Cén t-eolas a iarrtar?

Eolas ó dhaltaí

Iarrtar ar dhaltaí an measúnú i dTriail Phíolótach an MDLI-G a chur i gcrích. Tá an measúnú deartha chun eolas scagtha agus diagnóiseach a sholáthar ar a gcumas sa Ghaeilge i gcúig réimse den litearthacht: léamhthuiscint, luas léitheoireachta, focail a léamh os ard, litriú agus scríbhneoireacht. Iarrtar orthu lena chois sin ceistneoir a chur i gcrích le heolas a thabhairt ar a n-inscne, aois, leabhair atá sa bhaile agus an úsáid a bhaineann siad de ghnáth as an nGaeilge/teangacha eile sa bhaile agus ar scoil. Beimid in ann mar sin breathnú go grinn ar úsáid an mheasúnaithe le grúpaí éagsúla (mar shampla, éagsúlacht inscne i measc daltaí; daltaí a labhraíonn Gaeilge go rialta sa bhaile i gcomparáid leo siúd nach labhraíonn riamh).

Déanfar ainmneacha daltaí a bhailiú chun próiseas riartha na tástála a dhéanamh níos éifeachtaí. I scoileanna áirithe ina ndéantar an measúnú Béarla, an PPAD-E, a riar, iarrfaidh an Foras ar an scoil sonraí daltaí ó thriail phíolótach an MDLI-G a chur lena gcuid sonraí ó thriail an PPAD-E (agus a n-ainm a úsáid). An chúis atá leis sin ná go dtabharfaidh sé deis dúinn comparáid a dhéanamh ar leibhéal comhiomlán idir leibhéal litearthachta na ndaltaí sa Ghaeilge i gcomparáid leis an mBéarla.

Eolas ó Mhúinteoirí

Iarrtar ar mhúinteoirí Gaeilge i ranganna sampláilte agus ar an múinteoir tacaíochta don Ghaeilge ceistneoirí a chur i gcrích. Tá ceisteanna sa cheistneoir do mhúinteoirí Gaeilge a bhaineann le taithí mhúinteoireachta, forbairt ghairmiúil agus le húsáid agus múineadh na Gaeilge sa scoil. Tá ceisteanna sa cheistneoir don mhúinteoir tacaíochta don Ghaeilge maidir leis an méid agus cineál tacaíochta a thugtar do dhaltaí a mbíonn cuidiú breise uathu leis an nGaeilge ar an scoil, tuairim na múinteoirí ar ábharthacht na gcodanna éagsúla den MDLI-G agus faoi acmhainní tacaíochta atá ar fáil faoi láthair trí Ghaeilge.

Rannpháirtíocht

Níl aon oibleagáid ar aon duine páirt a ghlacadh sa staidéar. Bíodh sin mar atá, táimid ag iarraidh rátaí arda rannpháirtíochta a bhaint amach mar gur cuidiú a bheidh ansin le go ndéanfar an triail a fhorbairt ar bhealach a thabharfaidh léiriú ar na riachtanais atá ag meascán leathan daltaí agus múinteoirí i dtimpeallachtaí éagsúla scoile.

- Ní bheidh daltaí faoi aon mhíbhuntáiste ar aon bhealach má shocraíonn siad gan an triail nó an ceistneoir do dhaltaí a chur i gcrích. Ní bheidh múinteoirí faoi aon mhíbhuntáiste ar aon bhealach má shocraíonn siad gan an ceistneoir do mhúinteoirí a chur i gcrích.
- Tugtar litreacha eolais do thuismitheoirí agus daltaí seachtain ar a laghad sula ndéantar aon tástáil. Tá foirm chun tarraingt siar á cur ar fáil. Más mian leo, is féidir le thuismitheoirí (nó le daltaí/tuismitheoirí le chéile) an fhoirm sin a chomhlánú agus a chur ar ais chuig comhordaitheoir na scoile.
- Más rud é go ndéanfaidh rannpháirtí sa staidéar triail agus/nó ceistneoir a chomhlánú agus a chur ar ais *agus* é sin gan foirm chun tarraingt siar a chur ar ais, beidh an duine sin ag glacadh leis gur féidir na sonraí sin a bhailiú agus a phróiseáil.
- Féadfaidh aon rannpháirtí comhaontú a tharraingt siar maidir le próiseáil sonraí gan aon chúis a lua go ceann 4 seachtaine i ndiaidh na dtrialacha a riar.
- Más mian le haon rannpháirtithe an t-eolas a bhaineann leo a bhaint nó a leasú féadfaidh siad teagmháil a dhéanamh leis an bhForas Taighde ar Oideachas (ar development@erc.ie). Má tharraingíonn duine siar ón staidéar, ní dhéanfar aon sonraí breise a bhailiú ón duine sin.
- Is féidir ceisteanna maidir leis an tslí a ndéantar sonraí pearsanta a chosaint a chur chuig Oifigeach Cosanta Sonraí an Fhorais (data.protection@erc.ie).

Cé na cineálacha sonraí a bhailítear?

Déantar sonraí ó na freagraí ar cheisteanna i dtrial an MDLI-G agus sna ceistneoirí a bhailiú agus a stóráil. I gcodanna áirithe den triail is scór mar uimhir a bheidh i gceist leis sin (mar shampla 1/0). I gcodanna eile den triail is é a bheidh i gceist ná an scór chomh maith leis an bhfreagra a tugadh (mar shampla, má iarrtar ar dhaltaí focal a roghnú le bearna a líonadh i sliocht as téacs, coinneofar taifead dá rogha focail chomh maith le huimhir chun freagra ceart (1) nó mícheart (0) a chur in iúl). Ceisteanna ilrogha atá sna míreanna go léir sa cheistneoir do dhaltaí. Déanfar freagraí a thaifeadadh ina n-uimhreacha leis na roghanna a léiriú. Ceisteanna ilrogha atá i gcuid de na míreanna sa

cheistneoir do mhúinteoirí agus na freagraí á stóráil i bhformáid uimhreacha. Ceistanna oscailte iad na cinn eile. I gcás míreanna oscailte den cheistneoir, déanfar aon téacs a chuirfear isteach a stóráil go díreach mar a bheidh sé agus b'fhéidir go ndéanfaí cóid théamacha a shannadh agus a stóráil i bhformáid uimhreacha.

Ní bheifear in ann eolas ón triail agus ón gceistneoir a úsáid astu féin chun freagróirí ar leith a shainaithint de réir a n-ainm. Úsáidtear comhartha aitheantais dalta, áfach, chun gach dalta a shainaithint. B'fhéidir go mbeadh eolas ar an gceangal idir an comhartha aitheantais agus ainm an dalta ag comhordaitheoir scoile an MDLI-G (múinteoir - sa scoil), na baill foirne ón SNSO/FTO a dhéanann an measúnú a riar, foireann forbartha na trialach san Fhoras, agus fochonraitheoirí an Fhorais (ár gcomhpháirtithe iontrála sonraí). Úsáidtear comhartha aitheantais ranga chun múinteoir Gaeilge gach rang a roghnaítear a shainaithint. Úsáidtear comhartha aitheantais scoile chun an múinteoir don oideachas speisialta a shainaithint. Cé nach ndéantar ainmneacha múinteoirí a bhailiú go foirmiúil, má thugann scoileanna ainmneacha múinteoirí mar aitheantóirí ranga agus/nó má luaitear iad go neamhfhoirmiúil mar chuid den riarachán, tá seans ann go mbeidh an t-eolas sin ag comhordaitheoir scoile an MDLI-G (múinteoir sa scoil), ag na baill foirne ón SNSO/FTO a dhéanann an measúnú a riar agus ag foireann forbartha na trialach san Fhoras.

Cén áit a ndéantar na sonraí ó Thriail Phíolótach an MDLI-G a stóráil, cén modh agus cá fhad?

Déantar sonraí ó thriail píolótach an MDLI-G a stóráil faoi ainmneacha bréige: déantar iad a phróiseáil ar shlí nach bhféadtar na sonraí pearsanta a cheangal le suibíacht shainiúil na sonraí gan eolas breise a úsáid (aon eolas breise den sórt sin á choinneáil ar leithligh agus faoi réir bearta teicniúla agus eagraíochta lena chinntiú nach ndéantar na sonraí pearsanta a cheangal le duine nádúrtha sainaitheanta nó in-sainaitheanta. Ní féidir le daoine seachtracha ná córais sheachtracha rochtain a dhéanamh ar na sonraí seo. Ina theannta sin, i gcás aon fhostaithe ón bhForas a dhéanann rochtain ar na sonraí chun iad a phróiseáil, tá siad curtha ar an eolas faoin gcaoi inghlactha chun plé le sonraí agus tá comhaontú rúndachta sínithe acu.

Is mar seo a leanas a dhéantar na sonraí a stóráil:

Déantar sonraí ó na freagraí a stóráil go deo ionas go mbeidh siad ar fáil chun tagairt a dhéanamh dóibh/anailís a dhéanamh orthu.

Déantar sonraí pearsanta a stóráil go dtí Deireadh Fómhair 2024 ionas go mbeimid in ann seiceálacha sonraí a dhéanamh agus taifead a choinneáil de nósanna imeachta riaracháin ón triail píolótach. Sonraí gan ainmneacha iad ag an bpointe sin ionas nach mbeadh bealach ar bith ann rannpháirtí ar leith a shainaithint.

Naisc idir na sonraí

Tá sonraí gnóthachtálacha daltaí i dtriail an MDLI-G (agus PPAD-E, más cuí) bainteach lena bhfreagraí i gceistneoir an MDLI-G agus leis na freagraí ón múinteoir Gaeilge agus ón múinteoir tacaíochta don Ghaeilge ina scoil i gceistneoirí na ndaoine sin faoi seach.

Cé lena ndéantar sonraí ó Thriail Phíolótach an MDLI-G a chomhroinnt agus cén modh a úsáidtear?

Mar chuid den phróiseáil tosaigh, d'fhéadfadh an Foras cuid de na sonraí ó Thriail Phíolótach an MDLI-G a chomhroinnt lena fhochonraitheoirí (mar shampla le haghaidh iontráil sonraí i gcás ceistneoirí ar pár). Tá Comhaontú Próiseála Sonraí agus comhaontú rúndachta sínithe ag gach

fochonraitheoir leis an bhForas. Beidh sonraí pearsanta le feiceáil go sealadach ag riarthóirí na trialach ón SNSO agus iad sa scoil ach ní dhéanfaidh siad rochtain orthu ina dhiaidh sin. B'fhéidir go ndéanfaí sonraí ón triail agus ón gceistneoir faoi ainm bréige a chomhroinnt leis an SNSO le linn an phróisis iontrála sonraí, códaithe sonraí agus anailísithe sonraí (mar shampla, mar chuid de phlé ar na freagraí ar léamhthuiscint ar cheart marcanna a thabhairt dóibh). Déanfar na sonraí ar fad a bhainfidh leis an tionscadal seo a stóráil ar fhreastalaithe sa Limistéar Eorpach Eacnamaíoch (in Éirinn agus cóipeanna cúltaca ar fhreastalaithe eile san Eoraip).

Ní dhéantar sonraí ó thriail an MDLI-G a chomhroinnt i bhfoirm aonair ná foirm chomhiomlán le daltaí, múinteoirí ná scoileanna, ós rud é gur céim phíolótach den triail atá ann agus níl an triail réidh lena húsáid mar seo fós.

Féadfar sonraí comhiomlána gan ainmneacha a úsáid mar bhonn le hailt taighde (mar shampla, in irisí piarmheasúnaithe). Ní bheidh aon duine ná scoil inaitheanta choíche óna leithéid de shonraí.

Inrochtaineacht phoiblí

Níl sé beartaithe go mbeidh teacht ag an bpobal ar na sonraí gan ainmneacha ó thriail phíolótach an MDLI-G ós rud é gur céim phíolótach den triail atá ann.

Cinnteoireacht agus próifiliú uathobrithe

Ní dhéantar aon chinnteoireacht uathobrithe dá dtagraítear in Airteagal 22 den RGCS, próifiliú san áireamh.

Cearta an duine is ábhar do na sonraí

Tá Daoine is Ábhar do na Sonraí i dteideal na gceart atá leagtha amach in Airteagail 15-21 den RGCS.

Tá sé de cheart ag na Daoine is Ábhar do na Sonraí gearán a dhéanamh le húdarás maoirseachta. An t-údarás ábhartha in Éirinn:

An Coimisiún um Chosaint Sonraí
21 Cearnóg Mhic Liam Theas
Baile Átha Cliath 2
D02 RD28
Suíomh gréasáin: www.dataprotection.ie